

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 40. Dönem Genel Kurulu Sonuç Bildirgesi

ABD’de Reagan, İngiltere’de Thatcher iktidarları neo-liberal politikaların ilk uygulayıcıları olurken, bu politikalar çevre ülkelere IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla dayatılmış, Brezilya, Meksika gibi ülkelerde sivil yönetimler, Peru, Arjantin, Filipinler, Pakistan, Türkiye gibi ülkelerde askeri darbeler aracılığıyla yürütülmüştür.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası 40. Dönem Olağan Genel Kurulu, dünya ve ülke gündemindeki önemli siyasal, sosyal ve ekonomik konularla, madencilik alanında yaşanan sorunları değerlendirerek, aşağıdaki görüşlerin kamuoyuna bildirilmesini karar altına almıştır.

İçinde bulunduğumuz tarihsel kesitte çok önemli ekonomik, sosyal ve siyasal değişimler yaşanmaktadır. Kapitalizmin Altın Çağı olarak adlandırılan ve İkinci Paylaşım savaşı sonrasında yaşanan ekonomik genişleme süreci 70’li yıllarla birlikte sona ermiş ve Kapitalizm bu dönemden sonra bir kriz ortamına girmiştir.

Kapitalizmin ideologları, krizin aşılmasına yönelik olarak neo-liberalizm olarak adlandırılan ve emeğiyle geçen geniş halk kesimlerinin yararına olmayan liberal politikalar önermiş, bu

politikalar 1970’li yılların sonundan itibaren uygulamaya konulmuştur.

ABD’de Reagan, İngiltere’de Thatcher iktidarları neo-liberal politikaların ilk uygulayıcıları olurken, bu politikalar çevre ülkelere IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla dayatılmış, Brezilya, Meksika gibi ülkelerde sivil yönetimler, Peru, Arjantin, Filipinler, Pakistan, Türkiye gibi ülkelerde askeri darbeler aracılığıyla yürütülmüştür.

1990’lı yılların başında “Doğu Bloğu” ülkelerinde görünen rejimlerin yıkılması süreci bu politikalara yeni bir uluslararası boyut kazandırmış bu ortam içerisinde emperyalizm, Küreselleşme adı altında yeni bir yayılcı ve saldırgan dönemi başlatmıştır. Uluslararası dengeleri yıkan bu yeni emperyalist süreç, ciddi uluslararası rekabet, gerilim ve çatışmalara neden olmaktadır. Bu rekabette en temel unsurlardan biri

Susurlukta sona erdiği düşünülen derin devlet olgusu son dönemde Şemdinli’de Yüksekova’da, İstanbul’da ortaya çıkmıştır. Siyaset, aşiret, tarikat, şirket dörtlemesi içerisinde yeşeren derin devlet, insan haklarına saygılı, demokratik düzenin ve toplumsal refahın önündeki en büyük engellerden biridir.

enerji kaynaklarını kontrol etme sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ekonomik olarak ciddi bir duraklama dönemine giren ABD; AB, Rusya ve Çin’e karşı egemenliğini korumak için başta petrol üretimi olmak üzere dünya enerji kaynaklarını kontrol altına alma yönelimine girmiştir. ABD bu yönelimi; Dünya Kamuoyunda meşrulaştırmak için çeşitli sahte senaryolar üretmiş, sonuçta Afganistan ve Irak’a askeri müdahalede bulunmuştur. Irak’ın özgürleştirilmesi adı altında yürütülen askeri işgalde 100 binin üzerinde genç, yaşlı, çocuk, kadın masum insan hayatını kaybetmiş, açlık ve yoksulluk sınırsızca artmış, ülkenin tarihi ve kaynakları yağmalanmış ve Irak için bir iç savaşın eşiğine gelinmiştir.

ABD’nin yeni hedefleri İran ve Suriye olarak net bir şekilde karşımızda durmaktadır. Türkiye, gerek Irak’a müdahale adı altında, gerek İran ve Suriye’ye karşı ABD’ye sağlayacağı olanaklarla savaşa sokulmak istenmektedir. Irak, İran ve Suriye’ye komşu olan Türkiye, ABD müdahalesinin önlenmesi durumunda savaşa dahil olacak, bunun olumsuz sonuçlarını da yıllarca yaşayacaktır. Bu sürece engel olmak her demokratik kişi, grup ve örgütün en temel görevi olmalıdır.

Bu sürecin ülkemiz açısından diğer önemli bir yanı önemli ölçüde azalmış bulunan iç çatışmaların son dönemde yeniden alevlenmesi riskini ortaya çıkarması ve bu nedenle ülkemizde baskıcı yasaların, anti-demokratik uygulamaların gerekçesi olarak gösterilen, ciddi bir ekonomik ve toplumsal değer kaybına neden olan çatışma ortamından uzak durulmasıdır. Sorunun demokratik ve barışçıl bir biçimde çözülmesi doğrultusuna çaba gösterilmelidir. Bunun ilk koşulu olarak da özgür bir tartışma ortamının yaratılması gerekmektedir.

Bu bağlamda yaşanan önemli bir sorun “demokratikleşme” sorunudur.

Türkiye halen 1980 askeri darbesi döneminde hazırlanan 1982 anayasasının vesayeti altındadır. AB’nin zorlaması ile Anayasada kısmi değişiklikler yapılmışsa da, 1982 Anayasası’nın özü halen korunmaktadır. Yasal mevzuat açısından demokratikleşme konusunda ciddi ilerlemeler sağlanamışken, uygulamada yasal mevzuatın daha da gerisine düşülmüş, keyfi yönetimler, kişiye özel af ve yasalar, yargı kararlarına aykırı uygulamalar artarak devam etmiştir. Demokratikleşme konusunda yaşanan en temel sorun ise, kimi zaman bizzat derin devlet olarak ortaya çıkan, kimi zaman derin devlet görünümüne bürünen, ama her koşulda kargaşa ortamı yaratarak iç barışı bozma ve kişisel menfaat güdüsüyle hareket eden çeteleşme olgusudur.

Susurlukta sona erdiği düşünülen derin devlet olgusu son dönemde Şemdinli’de Yüksekova’da, İstanbul’da ortaya çıkmıştır. Siyaset, aşiret, tarikat, şirket dörtlemesi içerisinde yeşeren derin devlet, insan haklarına saygılı, demokratik düzenin ve toplumsal refahın önündeki en büyük engellerden biridir.

İnsan haklarına, hukuka saygılı demokratik bir düzenin en temel unsurlarından biri toplumsal refaha dayalı ekonomik gelişmenin sağlanmasıdır. Hükümet, özellikle son iki yılda ekonomik göstergelerden bahsederek Ülkenin iyi yolda olduğunu iddia etmekte oysa ki toplumsal göstergeler bunun tersini göstermektedir. Bu durum yalnızca Ülkemizin kötü yönetimiyle ilgili değildir. Çünkü tüm dünyada neo-liberal politikaların uygulanmasına bağlı olarak, toplumsal göstergeler dibe vurmuştur. Küresel gelir adaletsizliği insanlık tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar derinleşmiştir. Bugün, dünyanın en zengin %1’lik nüfusunun elde ettiği toplam gelir, en alttaki %57’lik nüfusun gelirine eşittir. 1960 yılında dünya nüfusunun en zengin %20’si, en fakir %20’sinden 30 kat fazla gelir elde ederken, 1995 yılında

Son günlerde yaşadığımız yeni bir dayatma ise nükleer enerji konusudur. Ülkemiz enerji kaynakları tam olarak değerlendirilmeden, Türkiye'yi yeni ve riskli bir maceraya sürükleyecek bu süreç durdurulmalı, enerji gereksiniminin, ısrarla belirttiğimiz gibi, yerli kaynaklar aracılığıyla karşılanmasını temel alan bir enerji politikasının benimsenmesi temel hedef olmalıdır.

82 kat daha fazla gelire sahip olabilmektedir. Son yirmi yılda kişi başına milli gelir, 70'den fazla ülkede düşmüştür. Dünya nüfusunun yarısından fazlası, günde 2-3 YTL'lik gelirin altında yaşamaktadır. En az 800 milyon insan açlık ya da yetersiz beslenme sorunu ile mücadele etmek durumundadır. Dünya nüfusunun 850 milyonu okuyamaz değildir ve 2,5 milyar insan zorunlu kamu görevi olması gereken sağlık hizmetlerinden yoksun olarak yaşamakta ve 3,3 milyar insan temiz suya ulaşmamaktadır.

AB sürecine dahil olan Ülkemizde ekonomik gelişme ve toplumsal refah önemli ölçüde AB'ye endekslenmiş durumdadır. Oysa kapitalizmin beşiği olan ve emperyalist bir konumda bulunan AB'nin güdümünde bir ekonomik gelişme ya da AB öncülüğünde bir demokratikleşme olası değildir. Toplumsal refahı esas alan bir ekonomik kalkınma ve demokratikleşme bilinçli insanların toplumsal mücadelesi ile sağlanacak bir olgudur. Başka bir ifadeyle sınıflar arasında yaşanacak bir mücadelenin sonucunda kazanılabilecektir.

Dışa bağımlılığın bir başka olumsuz sonucu enerji konusunda yaşanmaktadır. İçinde bulunduğumuz dönemde enerji sorunu ulusal ve uluslararası bir sorun olarak devam etmektedir. Türkiye'nin enerji politikası yada politikasızlığı, Odamızın da yer aldığı bir çok demokratik örgüt tarafından eleştirilmiş, ancak bu eleştiriler dönemin hükümetleri tarafından dikkate alınmamıştır. 2005-2006 yılında yaşananlar, yapılan eleştirilerin haklılığını bir kez daha ve açıkça ortaya koymuştur. Yıllardır dışa bağımlı enerji kaynaklarına yönelen, başta hidrolik ve kömür kaynaklarımız olmak üzere birincil enerji kaynakları ile yeni ve yenilenebilir kaynaklara gerekli önemi vermeyen, enerji tasarrufu ve enerji verimliliği konularını ise görmezden gelen hükümetler, bugün yaşanan çıkmazı birbirlerinin üzerine atarak örtmeye çalışmaktadırlar.

Son günlerde yaşadığımız yeni bir dayatma ise nükleer enerji konusudur. Ülkemiz enerji kaynakları tam olarak değerlendirilmeden, Türkiye'yi yeni ve riskli bir maceraya sürükleyecek bu süreç durdurulmalı, enerji gereksiniminin, ısrarla belirttiğimiz gibi, yerli kaynaklar aracılığıyla karşılanmasını temel alan bir enerji politikasının benimsenmesi temel hedef olmalıdır. Yeraltı zenginliklerimiz aranmalı, geliştirilmeli, üretilmeli ve işlenmelidir. Bunun için madencilik politikasında kapsamlı ve radikal değişikliklere gereksinim vardır. En temel değişiklik, kafalarda yaşanması gereken değişikliktir. Dolayısıyla; her türlü üretim faaliyeti, bireylerin, şirketlerin, devletlerin kasalarını doldurmak, emperyalist devletler ve çok uluslu tekellerin egemenliğini artırmak için değil halkımızın ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak geliştirilmeli ve mutlaka uygulamaya konulmalıdır.

Bu temel tespitler sonucu çözüm olarak;

1. Madencilikte arama çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Ülkemizde bu amaçla kurulmuş bulunan MTA 1985 yılında çıkarılan 3213 sayılı Maden Yasası ile işlevsizleştirilmiş ve arama yatırımlarına pay ayrılmayarak, ülkemiz maden kaynaklarını arayamaz duruma getirilmiştir. Oysa MTA kapsamlı ve uzun süreli arama çalışmalarını programlayacak ve gerçekleştirecek teknik ve idari personel kapasitesine ve mali yeterliliğe kavuşturulmalıdır.

2. Yeraltı zenginliklerimizin değerlendirilmesi ancak üretilmesi ve işlenmesi ile mümkündür. Bunun için maden işletme, zenginleştirme ve nihai ürün üreten entegre tesislerin nitelik ve sayısal olarak artırılması gerekmektedir. Oysa yapılanlar bunun tam tersidir. Örneğin; Bugün ülkemizin tek taşkömürü üreten kurumu olan TTK yaşanan bu süreçte kapanma noktasına gelmiş ve kurumun üretimden çekilerek rodövens karşılığı özel şirkete devrettiği bir çok sahada yıllar öncesinin koşullarında

çalışılmaya başlanmıştır. Yine bu amaçla hizmet etmek için kendine özgü bir yasayla üretim yapan TTK 3213 sayılı kanun kapsamına sokulmuş ve böylece havzada kamu eliyle yürütülen taşkömürü madenciliği bitirilme noktasına getirilmiştir. Son yıllarda doğalgaza dayalı elektrik santralleri kurulmasıyla birlikte yerli kaynağımız olan linyite olan gereksinim düşürülmüş ve buna bağlı olarak Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu üretimden uzaklaştırılarak yok edilme sürecine sokulmuştur. Ülkemiz madenciliğine damgasını vurmuş olan ETİBANK 1998 yılında 7 ayrı parçaya bölünmüş, bor hariç tümü Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilerek elden çıkarılmıştır.

3. Madenlerin üretilerek nihai ürüne kadar ülke içinde değerlendirilmesi gerekirken bunun tersi yapılmakta ve kaynaklarımız büyük oranda işbirlikçi ve sömürgeci yabancı sermaye denetimine terk edilerek kamu çıkarları doğrultusunda değerlendirilmesinin önüne geçilmektedir.

4. Madenciliğin ülke ekonomisine katkısının en önemli unsuru, ülke sanayisi için kullanılması gerçeğidir. Katma değeri ve kamu yararı önceliği göz ardı edilerek salt hammadde niteliğinde ihracat için yapılan madencilik kağıt üzerinde bir gelir getiriyor gözükse de bu ihracat, uç ürün ya da tüketim malı olarak ülkemize tekrar geri dönmekte ve böylece katma değerlerinden yararlanılmadığı gibi getirdiğinden fazlasını da götürmektedir. Bu nedenle, üretilen madenlerin uç ürünlere kadar ülke içinde değerlendirilmesini sağlayacak olan ar-ge çalışmaları ve sanayi projelerine özel bir ağırlık verilmelidir. Bu amaçla kurulması önerilen Bor Enstitüsü amacına uygun olarak çalıştırılmalıdır.

5. Arama çalışmalarından uç ürün eldesine kadar olan bütün madencilik faaliyetlerinin, ülke gerçekleri göz önüne alınarak planlanması ve faaliyetlerin etkin bir biçimde denetlenmesi gerek-

mektedir. Bu amaçla kurulmuş bulunan MİGEM, kağıt üzerinde denetim anlayışından çıkartılarak, fiili denetimlere geçmeli, bu amaçla ülke genelinde örgütlenmesi gerçekleştirilmeli, teknolojik ve idari açıdan bu göreve uygun hale getirilmelidir.

Çevreye duyarlı, emeğe ve insanlığa saygılı bir madencilik yapılabilmesi için iyi yetişmiş, bilinçli teknik elemanlara ve maden mühendislerine gereksinim vardır. Ülkemizde halen 16 üniversitede toplam 21 programda maden mühendisliği eğitimi verilmektedir. Çağ açıp çağ kapatan kurumlar olarak bilinen Üniversitelerde bilimsel-demokratik ölçütlere uygun eğitim için gerekli koşullar sağlanmalı, yeni üniversitelerde yeni maden mühendisliği bölümleri açmak yerine, var olanların teknik ve akademik eksiklikleri ivedilikle giderilmelidir.

Yaşanılan bir diğer sorun alanı, çalışma koşulları ve ücretler konusudur. Rekabetten kaynaklanan ücret düşüşlerini engellemek, insan onuruna yaraşır bir yaşam standardını sağlamak için maden mühendisliği asgari ücret tarifesi uygulanmalıdır. İşsizlik sorunuyla karşı karşıya bulunan ve bu nedenle ücret rekabetinin en temel unsuru olan genç mühendislerin istihdamı için özel politikalar oluşturulmalıdır.

Ücret konusunda yaşanan bu sorunlara ek olarak, sağlık ve sosyal güvenlik alanında reform adı altında gündeme getirilen yapılanma, sağlığımızı ve sosyal güvenliğimizi tehdit eden bir uygulama haline getirilmiştir. Düşen gelirlere ek olarak, sağlık harcamaları ve sosyal güvenlik primlerini artıran bu "Reform" biz çalışanların üzerine bindirilmiş ek bir yük olacaktır.

Özetle, yaşadığımız tarihsel kesitte tüm insanlık çok tehlikeli sonuçlar doğurabilecek olaylarla karşı karşıyadır. Bu tehlikelere ek olarak mevcut yaşam kalitemiz giderek düşmekte, geleceğe yönelik umutlarımız tüketilmektedir.

Özetle, yaşadığımız tarihsel kesitte tüm insanlık çok tehlikeli sonuçlar doğurabilecek olaylarla karşı karşıyadır. Bu tehlikelere ek olarak mevcut yaşam kalitemiz giderek düşmekte, geleceğe yönelik umutlarımız tüketilmektedir. Bu süreç bilinçli insan eylemiyle tersine çevrilmelidir.

Üretken, ürettiğini paylaşan, emeğe saygılı, barış ve kardeşlikten yana demokratik bir ülke ve demokratik bir dünya talebimizle üzerimize düşen görevleri yerine getireceğimizi kamuoyuna bildiriyoruz.

Bu süreç bilinçli insan eylemiyle tersine çevrilmelidir.

Bütün bu değerlendirmelerin ışığında, TMMOB Maden Mühendisleri Odası 40. Dönem Olağan Genel Kurulu delegeleri olarak;

- ABD'nin başını çektiği savaş ve şiddet politikalarının derhal son bulmasını
- Ülkemizde uluslararası tekellerin dayatmasını reddeden, toplumsal çıkarları gözeten ekonomik, sosyal ve siyasal bir politikanın oluşturulmasını ve uygulanmasını,
- Anayasa, yasa, yönetmeliklerde gerekli değişiklikler yapılarak tüm antidemokratik uygulamalara son verilmesini, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yaşama geçirilmesini
- Her türlü etnik ayrımcılığı reddeden demokratik barışçıl çözümler üretilmesini
- Ülkemizde üretilen değerlerin, toplumsal refahın sağlanmasına yönelik kullanılmasını
- Ülke sanayisinin desteklenmesi temelinde, ulusal ve toplumsal çıkarlar çerçevesinde bir madencilik politikası oluşturulmasını ve uygulanmasını,
- Bu politikalarda kamu girişimciliğinin temel bir unsur olarak desteklenmesini ve güçlendirilmesini
- Maden Kanunu ve uygulama yönetmeliklerinin Odamız görüş ve önerileri doğrultusunda yeniden düzenlenmesini

• Madencilüğimizin temel kurum ve kuruluşları olan TKİ, ETİBANK, MTA, TTK'nın güçlendirilerek üretime yönlendirilmesini

• Yerli kaynaklara dayalı bir enerji politikasının oluşturularak dışa bağımlı enerji politikalarından vazgeçilmesini

• Çalışanların insanca bir çalışma ortamı içerisinde, rekabet ortamında erimemiş bir ücret karşılığında gelecek kaygısı duymaksızın çalışma koşullarının sağlanmasını,

• Kamu çalışanlarının grevli toplu sözleşmeli sendika haklarının bir an önce tanınmasını

• Demokratik, bilimsel, laik ve çağdaş bir üniversite modeli içinde, Maden mühendisliği eğitiminin bilim ve teknolojinin seviyesine uygun hale getirilerek kalitesinin yükseltilmesini acil ve gerekli görmekteyiz.

Maden Mühendisleri Odası 40. Olağan Genel Kurul delegeleri olarak, TMMOB ve Odamızın varlığını koruması, bilim ve teknoloji ışığında mücadelesini sürdürmesini dilerken, yukarıda sıraladığımız temel düşüncelerle, üretken, ürettiğini paylaşan, emeğe saygılı, barış ve kardeşlikten yana demokratik bir ülke ve demokratik bir dünya talebimizle üzerimize düşen görevleri yerine getireceğimizi kamuoyuna bildiriyoruz.

Saygılarımızla...

***

TEKNİK NEZARETÇİLİK HİZMET SÖZLEŞMESİ

- Teknik Nezaretçilik Hizmeti verecek üyelerimize yardımcı olmak amacıyla hazırlanan tavsiye niteliğindeki örnek Teknik Nezaretçilik Hizmet Sözleşmesine Odamız web sayfasından ulaşabilirsiniz.
www.maden.org.tr